

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fidei Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

XCI I. In Evangelium de judæorum concilio contra Christam, ex occasione tàm impiæ deliberationi, omnem humanam & carnalem prudentiam accusat, aperiendo ejus errores in consultatione.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

FERIA SEXTA,
DOMINICÆ PASSIONIS.
CONCIO PRIMA.

De Erroribus in Consultatione humanâ.

Collegerunt Pontifices, & Pharisei concilium, & dicebant: quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Joan. 11.

INter cætera iudicia quæ Deus exercuit, inter populum suum & Ægyptios, quandò illos tractavit ut filios, istos autem ut hostes & inimicos; admirabilis planè mihi videtur duplex status utriusque illius populi in plagâ tenebrarum: de quâ re sic habetur Sap. 17. ubi describitur quomodò Ægyptii densissimis tenebris involuti sunt. Et ignis quidem nulla vi poterat illis lumen præbere, nec syderum limpida flammâ illuminare poterant illam noctem horrendam: vide si ulla unquam nox talis fuit: tum eorum describitur timorem. Parentes horrendè, & cum admiratione nimia perturbati: causam autem huius timoris subdit: Quoniam sonitus descendens perturbabat illos, & persona tristes illis apparentes pavorem præstabant, &c. Et ut à folijs oculis non esset timor, sed etiam ab auribus; Transitu animalium, & serpentium sibilatione commoti, tremebundi peribant: Ac ne putares in fugâ eorum salutem esse: Si quisquam ex illis decidisset, custodiebatur in carcere, sine ferro reclusus:

Quæris quomodò & una enim catena tenebrarum omnes erant colligati: Unde, ut dicitur Exod. 10. nemo toto illo triduo se loco movit. Et dum hæc paterentur Ægyptii, vide quo statu esse Israëlita: Omnis orbis terrarum limpidò illuminabatur lumine, & non impeditis operibus continebatur: & cap. 18. Sanctis autem tuis maxima erat lux. Quæ res figura fuit duplicis status hominum in mundo; in quo sunt filii huius sæculi, & filii lucis; quos Deus separat non visibili luce, & tenebris, sed invisibili & spiritali. Ego illas tenebras & hanc lucem vobis hodie ostendere conabor in nostri Evangelii explicatione: Sed ut de tenebris, & de luce ipse ego; & vos quoque, ut de re tantâ dicentem me capere possitis: Illam à cælo petamus. AVE MARIA.

Rem affero vobis, Auditores, scitu maxime necessariam & à Scripturis omnibus testatam, pessimam esse humanam prudentiam

tiam à divinâ non adjutam, & abominalem mundanam sapientiam, vel ipso Apostolo teste, *Prudentia carnis, mors est, & sapientia hujus mundi inimica est Deo.* Scio me in hoc discursu habiturum adversariam maximam hominum partem, qui eam agendi rationem in rebus omnibus sequuntur: Itaque me locuturum contra innumeros Reges, & Principes, contra plurimos Rerum publicarum Ministros, immò & contra earum Fundatores, contra innumeros Magistratus, contra Philosophos, & Sapientes hujus mundi, contra ferè omnes Legislatores, contra sæculorum effata, & scita populorum. Scio me habiturum contra me omnes ferè nationes, gentes, populos & terras, summos quoque & infimos: scio me niti contra negotiorum omnium torrentem, contra omnium Historiarum monumenta, & contra communem omnium temporum consuetudinem. Sed & rebus omnibus, & omnibus personis oppono summam ac divinam Verbi Sapientiam, quæ de se ita gloriatur: *1. Corinth. 1. Perdam sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo. Ubi sapiens? ubi scriba? ubi conquistor hujus sæculi? Nonne stultam fecit Deus sapientiam hujus mundi? Et sicut Deus undarum cumulos, & maris iram exiguæ arenæ cumulo frænavit; ita hunc discursum omnibus oppono humanæ sapientiæ quasi fluctibus; nec diffidens quidem de victoriâ. Hunc verò, eorum in hodierni Evangelii exemplo confuso; atque in uno, & si unquam fuit planè detestabili, impiorum hominum concilio, omnem humanam, & carnalem prudentiam accuso, cujus intolerabiles errores hoc ordine vobis ostendo.*

1. Error est in delectu eorum, qui in concilium adhibentur, & vocantur in concilium: qui continentur in illis verbis, Collegunt ergo Pontifices, & Pharisei concilium. Quâ in re accuso Prudentiam carnalem stultitiæ, & ma-

lignitatis maximæ: Et ut mea mens intelligatur:

Nota 1. Me non reprehendere consultationem, & deliberationem in rebus omnibus; Rectè enim dixit Plato ex veteri Proverbio, ἱερὸν ἀληθές ἐστιν ἡ συμβουλίαι, quiddam sacrum profectò consultatio est. Immò contrarium planè intolerabile, præsertim ubi hæc duo concurrunt, 1. Res magni momenti: nam ut ait Vellejus lib. 2. Magna negotia magnis adjutoribus egent: 2. Res dubia: uti enim naves non rectè fundantur aut in mari aut in portu, nisi anchorâ; ita nec mens potest secura esse, aut firmari nisi consilio; alioqui enim omnia inter homines aguntur summâ temeritate, & in eventus tantum fortuitos, qui modus est contra rationem. Hinc quippe sic primo ut multi sine careant, vel nullum intendant finem, in quo animantibus pejores sunt. Nam si plurimos interrogos quem tibi finem proponant in vita, respondere vix possunt; quia haud scio an ea re unquam cogitarint. 2. Ut licet in communi finem aliquem habeant, omnia tamen sua regant sine judicio, quia nec consultatione nec deliberatione utuntur; sed de fine cogitant tanquam de termino, non tanquam de scopo; de termino in quo desinant, non de scopo in quem perveniant. Itaque non in eo Judæorum Pontifices & Phariseos reprehendo quod concilium coegerint; præsertim cum res gravis esset & digna deliberatione; cum enim audivissent Christi miracula præsertim Lazari resurrectionem, digna res fuit ut à sapientibus æstimaretur, tanquam res magni momenti.

Nota 2. Non quoslibet aptos esse ad consulendum de omnibus; sicut de domus ædificatione, non medicum aut musicum sed Architectum consulueris. Atque hac etiam parte Pontifices non

arguerem si nihil aliud interveniret : quod cum de re ad religionem pertinente ageretur , vocarint Sacerdotes & Phariseos , & Scribas : primos quidem , ut habentes rerum sacrarum auctoritatem ; alios , ut homines zelo legis incitatos , ut religiosiores ; ultimos autem ut legis peritos & præcipuos Iudæorum.

Nota 3. In consultationibus id potissimum requiri , ut verum sciatur : itaque electionem eorum qui deliberant talem fieri debere , ut sit hominum tantum per quos veritas rerum innotescat : Cum autem veritatis cognitio impediri possit , vel defectu scientiæ , vel defectus incertitatis , utriusque virtutis maxima ratio haberi debet in deligendis consiliariis. Quare qui eos adhibet , quos scit vel ignorantia verum nescituros , vel odio atque invidiâ , & pravitate detenturos veritatem in injustitiâ ; is stultus , & malignus est : stultus quidem , quia gratis vult decipi , ubi ab errore liberari deberet : malignus autem , quia sciens & volens veritatem opprimit , dum contra conscientiam facit.

At tale fuit Iudæorum concilium , non eo fine coactum ut veritas innotesceret , sed ut opprimeretur : quod rectè significatur ab Evangelistâ illis verbis. *Collegerunt ergo Pontifices , & Pharisei consilium .* i. Enim particula *ergo* occasionem concilii manifestat : hæc autem est , quod cum quidam ex ijs qui viderant Lazari resurrectionem , retulissent ad Phariseos quæ Iesus fecisset , nec facti calumniandi aut negandi opportunitas suppeteret (sicut facite tentarant in cæco nato) nec esset in illa ratio dubitandi ex modo , & ex circumstantiis resurrectionis : quod Lazarus esset quatrduanus mortuus ; quod sepulchro inclusus , quod Sabbatû non esset , & ita nihil arguendum relinqueretur , tum demum. *Collegerunt Pontifices & Pharisei consilium : & dicebant quid facimus ?* quibus verbis ostendunt se non veritatis ergo consultare , sed eius opprimen-

da gratiâ , in quo vides malitiosorum hominum malignitatem.

2. Ut sunt inimici Christi qui convocant , convocantur quoque inimici : & ita vides impleram prophetiam morientis Iacob Genes. 49. *Simeon & Levi fratres , vasa iniquitatis bellantia :* Ibi alluditur ad ultionem de Sichimius ob stuprum ab istis illatum Dinæ forniciorum : & addit Iacob *In consilium eorum non veniat anima mea :* damnans auctores illius fraudulentæ ultionis. At in illo facto puram habes concilii adversus Christum congregati , ad quod convenerunt , scribæ & legis periti , qui teste Hippolyto Martyre descendebant à Simeone , ut Sacerdotes , qui fuerunt ex posteris Levi. Pergit propheta : *In cætu illorum non sit gloria mea .* Id est , Christus , qui ut vult dicere me consentiente non se crederet illis *Quia in furore suo occiderunt virum & in voluntate sua suffoderunt murum .* Id est , in sua cupiditate principem gentis occiderunt : *Maledictus furor eorum quia pertinax , & indignatio eorum quia dura .* Nam odio solum , illoque acerbis & duro ac pertinaci in Christû prorupere : Curjus scelestissimi facti origo ex hoc concilio , etiam Evangelista rectè , qui ait , *ab illa ergo die cogitaverunt , ut interficerent eum .* Vide itaque quos in consilium adhibuerint , quos sciebant non nisi odio & invidiâ ferri in Christum : unde propositio rei deliberandæ his verbis ab ipsis facta est. *Quid facimus , quia hic homo multa signa facit ?* Ne nominant quidem ; sed ipso contemptu ostendunt odium , & iram.

Exemplum audisti. Vide quoque quid communius agere soleat humana prudentia : Eos scilicet adhibet in consilium , quos non nisi stultè & malitiose potest audire . i. Enim ferè tantum homines mundani & carnales adhibentur , nusquam autem Deus , & periti rerum divinarum : cum tamen dicat S. Cyprian. Consiliorum gubernaculum debere esse legem divinam : & hoc audimus à Malachiâ

cap. 2. *labia Sacerdotis custodient scientiam. Orem requirent ex ore eius.* Propterea stulta fere, est hominum consultatio. Ita 19 *Stulti principes Taneos, sapientes consilarii Pharaonis, dederunt consilium insipiens: &c. Vbi nunc sunt sapientes tui, annunciant tibi, & indicent quid cogitaverit Dominus ex exitum super Aegyptum.* 2. Non ratio & iudicium, non veritas adhibentur in consilio, sed passiones & cupiditas, amor proprius, & utilitas propria. Nemo enim sincerè veritatem querit; Et bene omnes ante consultationem se determinant: Ita hi Iudæi. *Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Illustre huius rei habemus exemplum in Achab, qui de bello suscipiendo contra Syros, noluit Michæam prophetam Domini, qualem illum esse, ipsemet agnoscebat, consulere sed 400. Prophetas Baal, unde miserabiliter periit uti dicitur 3. Reg. cap. vlt.*

II. Error est in rebus de quibus est consultatio: quâ in re humanam prudentiam impietatis accuso, ut melius intelligatur.

Adverte in re de quâ deliberatur variis modis peccari ab hominibus 1. Enim pauci intelligunt deliberationem, cuius finis est Electio non esse nisi mediocum, hanc autem supponere intentionem finis: ut enim media sunt propter finem, ita deliberatio oritur ex finis intentione. Porro omnis finis habet rationem boni: omnia enim, ait Philosophus, bonum appetunt: unde sequitur non nisi bonum intendi posse: nemo quippe intendens in malum, operatur. Cum autem media debeant fini esse proportionata & convenientia, & omnis finis sit bonus, immò ipsum bonum: media bona esse debent, & consequenter non nisi de bonis mediis fieri debet consultatio: passim tamen homines de rebus malis deliberant, & consulunt.

2. Omnis ferè hominum deliberatio fit circa res mundanas, nulla autem vel rara, circa morales: cum tamen deliberatio sit proprium

reum moralium instrumentum, unde ab Aristotele virtus definitur *ἡ ἐπιπροσαιρητὴν* habitus electivus. Sed præclara ingenia, cum in negotiis terrenis plurima inquirant, pauca tamen admodum inquirunt de virtute, & de salute.

3. Omnis ferè deliberatio fit de adjunctis & circumstantiis rerum, non autem de capite rei: verbi gratia, deliberatur cui nubat aliquis, non verò an nubere debeat: cui officio se addicere quis debeat, non autem an illi expediat se alicui officio addicere.

Sed ex his tribus nihil peius est quam de re mala deliberare, & vim ingenii, quam ad res bonas nobis Deus de dit, in res malas impendere.

Hoc posito vide de qua re deliberarint Iudæi. Nam cum rei natura id posceret, ut de recipiendo Messia, & modo cum recipiendi atque credendi in eum deliberarent (quid enim aliud sperare debueras, ex cognitione tanti miraculi?) deliberant de ipsius morte: *Quid facimus: quia hic homo multa signa facit:* Vide ergò impietatem, quia de morte & de sanguine Christi deliberant: ac vide caput deliberationis, non enim deliberant an sit morte tradendus, nec ne; sed de modo quo sit interficiendus. Nam si de morte ei inferenda ageretur, disputandum fuisset de ejus innocentia, aut criminibus: sed cum nihil haberent quod verè objicerent, itaque scirent innocentem, sed tamen odio in illum ferrentur, hoc habent certum, esse perimendum.

Tota igitur causa in eo vertitur, ut querant causam propter quam perimatur, & talem ut ejus mors iusta esse videatur. Id patet ex sententia Caiphæ: Cum enim varias responsiones audisset, ita tandem conclusit: *Vos nescitis quidquam, hoc nimirum sufficere dixit ad eum perimendum, quod illius morte, licet innocentis, cæteri libenter erant.* Agitur itaque de modo justificandi mortem Iesus. Vide ergo

ex materia & obiecto consultationis, quam sit impia ea consultatio. *Simeon, & Levi: fratres, vasa iniquitatis bellantia. In consilium eorum non veniat anima mea, &c.* Ab hoc exemplo, ad communem hominum transeamus consuetudinem.

Age enim de quibus homines consulunt? An non de oppugnando paupere? de innocentibus per calumniam opprimendis? Quid porro agitur? An quaeritur bene an male id fiat, aut licitum sit? certe minime: sed quo prætextu id fieri possit, quo velo, quo obtentu. Id ferè solum apud homines tractatur. Vnde hominum deliberationes solent esse impia, cum consultationem, rem planè divinam, in rebus iniquis impendant. Atque ut omittam quæ maioris sunt momenti, ratione Rerum publicarum, & Imperiorum, dum consulitur, quâ ratione finis Imperii sint proferendi, nunquam autem, an liceat, ut omitam etiâ quæ in conciliis publicis sæpe tractantur, quia hæc non sunt huius loci: quam sæpe videas tractari, quomodo sumenda vindicta de hoc homine, quomodo illius fortuna disperdenda, quomodo favor dissipandus, quâ ratione honor deprimendus quibus modis opes comparandæ? Nusquam autem consulitur an liceat se ulcisci, & alta lexcenta.

II. Error est in modo consulendi. Quia in re humanam prudentiam accuso cæcitaris, & perversitatis. Atque ut ab exemplo nostro non discedam: Cæcitas fuit, quoniam errarunt in illatione. Etenim contraria deduxerunt iis quæ ex illorum argumentis sequebantur, ut acutè notavit Toletus, apud quem hæc pleraque habes, r. siquidem ita ratiocinantur: *Hic homo multa signa facit, igitur oportet in eum insurgamus, nec differamus de medio tollere: dicunt enim. Quid facimus, quia hic homo multa signa facit?* Et hic discursus omnino pravus est. Ex

hoc quippe principio *hic homo multa signa facit*, quod ipsi admittunt, non erat inferendum, igitur in eum invehamur, eique obstitamus, sed potius, recipiamus eum & credamus ipsi, ut notat Augustinus tract. 49. in Ioan. Nam admoniti fuerant ab Isaia, ex miraculis Messiam agnoscere quo argumento semper usus fuerat Christus, *Si mihi non creditis, operibus credite*: Ita Nicodemus *Nemo potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo*. Ita cum Ioannes suos Discipulos ad Christum misisset, *tu es qui venturus es, an aliū expectamus?* postquam rebus & factis respondisset, multis coram illis patris miraculis? tum addidit: *Euntes renuntiate Ioanni quæ vidistis, & audistis: cæci vident, claudi ambulant, &c.* itaque rectè ait Augustinus, nos debere miraculis, mundi conversionem. Et quidem multi, visâ Lazari suscitatione crediderunt in eum. Vnde vides eorum ineptam conclusionem, ex miraculo deductam.

Alter discursus cæcus hic fuit, *Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum*. Profecto decepti sunt: immò quia non dimiserunt sic, sed occiderunt omnes: rediderunt in eum. Ita prædixerat Isaia c. 53. *Si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longæ in* Et Christus Ioan. m. 12. *Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum, & illud aliud. Nisi granum frumenti, cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet.*

3. Discursus cæcus hic fuit: si crediderint omnes in eum, *venient Romani & tollent nostrum locum & gentem*. Non erat ita inferendum: sed hoc modo, *venient Romani, & credent etiam in eum: nam qui tanta signa faciebat, & Iudæos converterat, Romanos convertere poterat, cum hi nullum ex diis suis adeò potentem fingerent. Ad hæc, Scripturæ pollicebantur gentium conversionem Isa. 2. *Fluent ad eum omnes gentes, & ibunt populi multi: & cap. 60. *Ambulabunt gentes in lumine***

uo, & Regis splendore ortus tui. Quod si Romani credere nollent, sed eos velent opprimere; confidere debuerunt, se per illum posse Romanos debellare, qui mortuos suscitabat: nam multas gentes unus Propheta auxilio vicerant.

4. Discutitur tacite insinuat: si non dimittimus sic, non venient Romani, nec tolent hunc locum & gentem: in quo decepti sunt, imo quia non dimiserunt, sed occiderunt, propterea venerunt Romani, & tulerunt locum & gentem: ut i prae dictu à Daniele c. 9. *Occidetur Christus, &c. Et civitate & Sanctuarium dissipabit populus cum duce venturo: quod significat Lucæ 19. Non relinquent in te lapidem super lapidem, eo, quod non cognoveris tempus visitationis tuae.* Cæca igitur consultatio eorum qui illis modis inciderunt in laqueos, quibus se fugere posse crediderunt.

Quod si à Iudæis ad nos gradum faciam; quàm similis est multorum cæcitas? Quam multi dicunt cum impiis, *Isaia 22. Comedamus, & bibimus, cras enim moriemur.* Immo, ait Augustinus, Quia cras moriemur, hodie lugeamus ac fleamus. Quam multi dicunt cum illo divite Evangelico, qui non videret multos fructus atque proventus sibi obvenisse, secum sic consultabat, *Lucæ 12. Quid faciam, quia non habeo, quo congregem fructus meos?* cumque concludere debuisset reddendam Deo gratiarum actionem, faciendas oblationes in templo, & uberes elemosynas in pauperes, sic conclusit. *Hoc faciam: destruam horrea mea maiora faciam, & illic congregabo omnia que nata sunt mihi, & bona mea, & dicam anima mea, anima, habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce: comede, bibe, epulare:* Audisti consequentiam hominis ebrii bonis suis. Putas rectè conclusit? Audi iudicium Dei eadem nocte ipsi denuntiarum, *Dixit autem illi Deus; Stulte, hac nocte animam tuam reperunt à te: quare autem parasti, cuius erunt?* Arguitur stultitiæ &

cæcitatibus qui sic concluderit. Quam multos sic Deus redarguit? Videas qui sperarent, hereditatem quàm obtenta cum bonis abundarent, & jam se fructuosos putarent, cum malè concluderent, stultitiæ à Deo redarguti sunt, & ipso facto reprehensi. Quam multis in mentem venit; adhuc juvenis sum, itaque indulgebo genio; ut scilicet nulla ætas sit innoxia; iam sum ætate provectus, & senex, itaque placet quiescere; &c. Sed memento te nihil ad æternitatem comparasse, nulla merita, nulla benefacta. Quæ quies tibi, nihil unquam Dei causa fecisti? Hæc mulier pulchra est; itaque, inquit in consultatione suâ, studiosius comere, atque ornare se debet, quasi ipsa pulchritudo non satis libidinem concitaret: Quam rectius concluderet cum Tertul. lib. de cultu Fœmin. cap. 2. nimium decorem obliterandum dissimulatione, & incuria? Sed dies me deficeret si omnium hominum errores persequi vellem.

De cæcitate dixi. Vide perversitatem in consultatione; Quia fidem medio postposuerunt, & temporalia spiritualibus prætulērunt, in quo summa est perversio. Etenim fidem in Christum vel veram, vel falsam putarunt: Si veram, elegerunt magis temporale regnum quam credere. Id enim significant ea verba: *Venient Romani & tollent nostrum locum;* hoc enim est dicere, ne tollant Romani locum nostrum, faciamus ne in eum homines credant. Si non existimabant veram fidem, dicere debuerunt: Si dimittimus sic, credent omnes in eum, & religio vera destruetur, & fideles peribunt: maius enim erat damnum spiritale, quam temporale. Seu igitur veram, seu falsam fidem crediderunt, spiritualibus temporalia prætulērunt; cum tamen vera religio conservet temporalia regna. Vnde, ut advertit Augustinus tract. 49 in Ioan. temporalia perdere timuerunt, & vitam æternam

ternam non cogitaverunt, ac sic utrumque amiserunt.

Quid hic de nobis conqueraris satis difficile possum dicere, ita in plurimis delinquimus: Ego enim ut verum fatear hunc ego existimo communem esse omnium mortalium scopulum ad quem adhærescant: 1. quod finem mediis postponent. Hinc præpostera omnia consilia; 2. quod spiritalia temporalibus, æterna perituris. Hinc nefandæ illæ, atque impiæ propositiones Politicorum, qui statum Reipublicæ Religioni anteponunt qui Religionem Reipublicæ servire cogunt; Qui in illis quæ per se bona sunt, non attendunt, quòd iusta sint, sed quòd utilia; in illis non Dei voluntatem aut legem, sed sua commoda quærunt. Hinc profectæ impiæ leges, impia iudicia, concessionis impiæ, modò res externæ non lædantur. Hinc profectum, ut Dei offensæ non puniantur, sed Principum & Magistratum. Sit enim aliquis in Deum blasphemus, id fecerit impunè: at si in principem, punietur; &c. Hinc in nostris negotiis, contractibus, actionibus, non attenditur quid legitimum, quid licitum, quid secundum Dei leges: sed tantum quid utile, quid commodum. De liberis cura est, si in literis, si in aliis externis proficiant; de moribus, de pietate, nulla cura est. Si uxor quærenda, si eligendus maritus, omnia externa quæruntur, de illis summa ratio; nihil de moribus, nihil de virtute, nil de fide inquiritur. Hoc errore Loth elegit in Sodomis commorari cum tantum rationem, haberet soli feracis ac fertilis, non autem malitiæ habitatorum; unde factum ut rerum omnium jacturam fecerit, ac vix iple salvus fuerit ab incēdio. Hinc illud studiū per fas & nefas augendi sua: nullum ibi scelus. Omnia attentantur. Ad hæc: nullus nisi de rebus temporalibus timor, nullus dolor.

Sed vide duplex in ea re Dei iudicium. 1. Quod spiritalia simul & temporalia amir-

tantur, uti in Iudæis ostendimus. Memorabile est factum Ieroboami, quod jam alto loco commemoravi, sed hic iterare non pigeat. Is cum Rex Israel creatus esset, ac vereretur ne paulatim populus, dum ex lege in Templum Hierosolymitarum, quod erat in regno Iudæ proficisceretur, ad domum David delecteretur; consilio pernicioso, contra legem Dei, in urbe regni sui principe sanum excitavit, & pro arca Dei vitulos aureos adorandos exposuit; quæ fuit occasio, ut Deus iratus, non modò ei regnum abstulerit, sed omnem etiam posteritatem ejus aboleret, insigni documento ne quisquam deinceps speraret, posse se rem suam irato Deo promovere.

2. Iudicium Dei est, quòd Deus ex ipsa re, qua homines ipsum offendunt, ut aliquid temporale, aut acquirant aut conservent, aut aliquid impediunt, eadē in quā ipsa re utatur ad exitū planè contrariū: Ita in Iosephi fratribus ostensum est: qua enim re voluerunt impedire, ne ipsius somnia implerentur, nempe eius venditione, eadem ipsa Deus ulus est, ut fieret quod volebant. Eodem recidit Pharaonis consilium de pueris Hebræorum interficiendis. Eodem quoque devenit consilium Saülis in Davide persequendo. Vide Greg. in c. 12. Iob. Mor. Denique pari modo, qua ratione Pharisæi voluerunt impedire ne venirent Romani, nempe Christum occidendo, eadem ipsa factum est ut Romani venirent, tantum scelus ulcisci: ut sciant homines non sibi licere invito Deo, ad suorum desideriorum finem, atque exitum pervenire. Quapropter de Deo sic Iobus pronuntiat c. 5. *Qui comprehendit sapientes in astutia eorum, & consilia pravorum dissipat.* Et Greg. subdit. Sic divinum consilium, dum evitatur, impletur: sic humana sapientia dum reluctatur, comprehenditur. Itaque Salomon Proverb. 21. *Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra Dominum.* Quid ex hoc concludendum

dendum sit docet Gregor. l. 6. Moral. Restat ergo, inquit, ut in cunctis quæ agimus vim supernæ voluntatis inquiramus, cui videlicet cognita, debet nostra actio devotè famulari, & quasi ducem sui itineris prosequi, ne ei etiam nolens serviat, si hanc superbiens declinat:

IV. Error est in ferendâ sententiâ, seu in iudiciò, atque exitu consultationis: quâ in re humanam prudentiam reprehendo in iustitiâ. Quid enim aliud sperare potuisses ab ejusmodi Consiliariis, & ex tam cecâ, atque perversâ consultatione quàm exitum planè infelicem? Id in Caiphæ sententiâ videre est, qui ut caput nefarii concilii, ipsam humanam prudentiam in sententiâ suâ mihi videtur exprimere, quæ ejusmodi est; *Vos nescitis quidquam, nec cogitatis, quia expedit vobis, ut unus moriatur homo pro populo, nec tota gens pereat*: quibus verbis, Caiphæ cæteros arguit ignorantia, quod nesciant, quid utile, & conveniens sit, invenire, & decernere. *Nescitis*, ait, *quidquam*: & eorum ignorantiam sic explicat: *Quia non cogitatis, nec advertitis expedire, unum potius mori, quàm totum populum, & gentem perire: ac si diceret, pro communi salute, ne omnes pereant: Vnum; etiam innocentem, idque absque ullâ culpâ, expedit occidere.* Hoc, inquit Tolerus, definit appositè ad id de quò consultabant: in eò enim laborabant, ut invenirent modum perimendi Christum, quem modum non inveniebant, cum in eò culpa nulla reperiretur: nam si alicuius culpæ reus esset, ob quam jure possent perimere, non consultarent. Sed cum ab una parte Christus esset innocens, ex alia vero occidere velent, quaerunt qua ratione, & quo colore id fieri possit: quod cum cæteri non invenirent, solus Caiphæ visus est invenisse, nempe pro communitatis, & totius populi salute, ne tota Iudæorum natio periret, expedire hominem licet innocentem perimere: quæ senten-

tia, in sensu ipso Caiphæ, fuit iniusta & falsa: Iniusta quidem: 1. Quia, non consideravit quid liceret, sed quid expediret, seu quod esset utile unde dixit, *Expeait*. 2. Quia, contra iustitiam est innocentem occidere; & graviter peccavit Caiphæ cum omnibus ei conferentibus: de quâ sententiâ Psaltes ait Psalm. 40. *Verbum iniquum constituerunt adversum me*: Vide iterum iniustitiam: Non enim tantum innocentem morti tradere staverunt; sed etiam in hoc iniusti fuerunt quod pro re illis tunc incerta, mortem certam infligere decreverunt: quamvis enim res foret certa, non tamen liceret, nec expediret; multò minùs, si incerta sit. Quod verò Caiphæ Christum agnosceret innocentem, verba ipsa testantur; nam fatetur quidem ipsum multa signa facere; item se non invenire in eo causam; & ex eo sensu tantum asserit expedire ut unus pro omnium salute moriatur. Quam in sententiam omnes eunt, & id eò serio inter se agentes, non jam ut aliàs, vocant Christum seductorem, aut blasphemum, aut Legis transgressorem; innuuntque tacite hæc omnia à se esse confecta, meratque esse calumnias, nec illum de istis posse convinci.

Iam quod hæc sententiâ falsa sit probatur 1. Quia innocentem nec licet, nec expedit, pro salute Reip. perimere. 2. Quia ista occisio non fuit, secundum ipsorum sensum utilis & expediens pro populi salute: nam temporalem populi conservationem intendebant, cui occisio Christi fuit contraria, cum propter eam vastati fuerint & occisi. Porro hæc à me dicta sunt secundum sensum Caiphæ & intentione.

Subdit Evangelista: *Hoc autem à semetipso non dixit, sed cum esset Pontifex anni illius, prophetauit*: Sensus est; cum Caiphæ has suam sententiam aliis verbis indicare potuisset, quæ non nisi eius intentionem malam exprimerent, præsertim cum loquendo nihil aliud ipse vellet; Spiritum tamen Sanctum ea ei verba in-

spirasse, quibus aliud longè diversum, & in solâ Sancti Spiritus intentione comprehensum, quamvis nesciens significaret: unde Chrysof. homil. 64. ait cor Caiphæ non fuisse motum à Spiritu Sancto, sed linguam, quia cum ille pessimâ intentione ferretur, hoc tantum voluit significare, perimendum esse Christum, ut gens Iudæorum temporaliter salvaretur; Sed nesciens prophetavit: nam ex intentione Spiritus Sancti, hæc potius verba, quam alia inspirantis, significavit, ut notat Evangelista, *Quod Iesus moriturus erat pro gente, & non tantum pro gente, sed filios ut Dei qui erant dispersi, congregaret in unum*: Prophetasse verò dicitur, quia ex inspiratione, & intentione Spiritus Sancti id pronuntiavit: Spiritus autem Sanctus eius lingua idè usus esse dicitur, propter eius dignitatem: quia scilicet erat Pontifex anni illius.

Ab hoc exemplo disce, mi Auditor, quid sequatur ex malâ hominum consultatione, nempe iniqua & falsa sententia. Nam, o Deus? quænam sunt hominum consilia? Videmus ex his quæ moluntur. Quam multa contra innocentiam, famam, honorem, libertatem, Bona, fortunas & vitam? Quis hæc iudicia ab hominibus ratione præditis, & præceptionibus Christianis benè institutis, expectasset? Vide vide deliberationis conclusionem. *Ab illa ergo die, cogitaverunt, ut interficerent eum*: Nempe placuit omnibus decretum, & sententia Caiphæ. Idcirco ab eo die, firmiter proposuerunt, & constituerunt eum interficere. Itaque illi est sententia quæ Christum peremit, non sententia Filati: cætera enim quæ sequuta sunt fuerunt tantum huius primæ sententiæ executio.

Quæ cum ita sint, quod tandem iudicium nos ferre debemus de humanâ & carnali prudentia, cuius intolerabiles errores audivimus, quænam ad eò fallacem, cæcã, iniustam, perniciosam, & ineptam esse deprehendimus? An non prudentia Christiana à nobis postu-

lat, ut aliunde vitæ nostræ regulas, & deliberandi documenta petamus? Nempe ab eo qui ex officio suo dicitur ab Isaia Consiliarius. Vide num fieri possit, in quò sunt omnes scientiæ & sapientiæ thesauri? num fallere possit qui est summa bonitas, & qui à Patre constitutus est hominum Magister & Doctor? *Isaia 30. Non faciet avolare à te ultra doctorem tuum: & erunt oculi tui videntes præceptorem tuum: & aures tuæ audient verbum, post tergum monentis. Hæc est via, ambulate in eâ: & non declinetis neque ad dexteram, neque ad sinistram*: Neque nos tantum verbis docere voluit, sed etiam exemplis; ne admirabilis illa doctrina periret, voluit ut & præcepta eius & exempla literis mandarentur, in divinis illis Evangeliorum libris, & sanctis Scripturis, in quibus veritate æternæ axiomata, & effata indubitata continentur, quæ esse possunt, & vitæ nostræ & nostrorū iudiciorū regulæ. Audi quomodo loquatur Ioannis 14. *Omnia quæcumque audivi à Patre meo, nota feci vobis*. Et illud quidem eò magis facere debemus, quòd in sanctis Scripturis continentur omnis generis definitiones, rerum & actionū iudicia, omnium negotiationum exitus, cuiuscunque vitæ exempla: unde Scripturam appellare soleo Instructionem universalem totius orbis, temporum ac sæculorū, omnium quoque conditionum. Hinc enim principes & privati, hinc omnes ætates, hinc omnis sexus documenta petere possunt: ad hanc regulam corrigere oportet Philosophorum, Sapientum, Doctorum, & omnium hominū effata & documenta: Ibi leges, quid postulet vita privata, quid publica, quid in utraq; fortuna: quid Deo debeas, quid tibi, quid proximo: Vide cap. 4. 5. & 6. Matth. Ibi leges etiam male actorum pœnas, & meritum præmia: Ibi discas quid agendū tibi sit ut rectè vivas, ut sanctè moriaris, quod est unum necessarium, & ita vitam æternam consequaris. Ad quam, &c.